

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації»**

23-24 квітня 2026 року

Біла Церква
2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Відповідальна за випуск – Бровко Н.І., д-р. юрид. наук.

Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 23-24 квітня 2026 р. Білоцерківський НАУ. 286 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Вітальне слово учасникам конференції:

Шуст О.А. ректор Білоцерківського національного аграрного університету, д-р екон. наук, професор

Ковальчук І.В., декан соціально-гуманітарного факультету Білоцерківського національного аграрного університету, кандидат юридичних наук, доцент

Клочко В.М. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування: сутність та особливості.....	91
Малишко І.В. Сучасні тенденції розвитку соціального захисту в умовах євроінтеграції України.....	95
Звонарьов О.Ю. Перспективи розвитку кримінального законодавства України у повоєнний період.....	98
Єфремова І.І. Виклики рекодифікації цивільного законодавства.....	101
Пахомова А.О. Щодо питання інституту присяжних у цивільному судочинстві.....	106
Ярмоленко Ю.В. Правова природа штучного інтелекту як об'єкта інтелектуальної власності.....	109
Сердюченко О.В. Електронне урядування в Україні.....	111
Домбровська О.В. Імплементация практики Європейського суду з прав людини в Україні: системні проблеми та шляхи їх подолання.....	113
Степанцова К., Бровко Н.І. Свобода пересування в умовах воєнного стану: Україна та міжнародний досвід.....	117
Яценко О.О., Бровко Н.І. Мобілізаційний процес в Україні в умовах Євроінтеграції.....	121
Яценко М.В., Бровко Н.І. Право на свободу слова: межі та проблеми.....	124
Пашенко В.В., Аргат Я.П. Правове регулювання діяльності фоп: переваги, ризики та відповідальність.....	126
Фролова К.А., Аргат Я.П. Правове регулювання банкрутства в Україні.....	130
Кузьомко Т.Р., Сокиринська О.А. Аналіз правового режиму чорноморських проток та їх значення для України під час війни.....	132
Головатюк А.В., Стрій В.В., Хом'яченко С.І. Трансформація інституту судових витрат у господарському процесі України в контексті євроінтеграційних процесів.....	138

Секція 3 Література, мова, переклад: лінгвістичний та методичний аспекти

Ігнатенко В.Д. Використання штучного інтелекту у перекладацькій діяльності: рекомендації та професійні стратегії.....	141
Погоріла С.Г. Кейс-метод як інструмент формування етичної відповідальності у професійному мовленні студентів аграрних спеціальностей.....	145
Тимчук І.М. Інтеграція генеративного штучного інтелекту Gemini у викладанні української мови за професійним спрямуванням: методика та виклики.....	149
Межов О.Г. Функційні вияви апозитивем-номенів озброєння в сучасному медіа просторі.....	153
Цвид–Гром О.П. Еколінгвістичні параметри мовної стійкості в умовах сучасних геополітичних та соціокультурних викликів.....	157
Резнік В.Г. Фразеологічні одиниці як дидактичний ресурс формування міжкультурної компетентності студентів у процесі навчання німецької мови.....	161
Дем'яненко О.О. Методика розвитку іншомовної компетентності здобувачів у зво аграрного спрямування.....	165
Дячук О.В. Міжкультурна специфіка вербальної комунікації.....	169
Марчук В.В. Аналіз структурних компонентів та динамічні характеристики ціннісних орієнтацій особистості.....	172
Столбецька С.Б. Формування термінологічної компетентності майбутніх перекладачів аграрної галузі (на матеріалі французької мови).....	175
Карпенко С.Д. Освіта для людей з особливими потребами: компетенції та виклики.....	178
Зелінська В.А. Лексичний підхід у вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням: переваги та недоліки.....	181

Отже, мовна стійкість є інтегральним показником життєздатності суспільства. Оптимізація еколінгвістичних параметрів через деколонізацію та зміцнення державної ніші є єдиним шляхом національної самоідентифікації в добу глобальної нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Загнітко А. П. Мова війни: лексичні та семантичні трансформації. *Вісник Національної академії наук України*. 2022. № 9. С. 58-67.
2. Масенко Л. Мова і суспільство: постколоніальний вимір. К.: КМ Академія, 2004. 164 с. URL: <https://surl.lu/sqrpvs> (дата звернення 09.04.2026).
3. Цвид-Гром О.П. Лінгвоекотологічний підхід в освітньому процесі в умовах сучасних викликів // *Наукові записки. Сер.: Філологічні науки*. Вип. 1 (212). С. 254-259. DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-212-38> (дата звернення 13.04.2026).
4. Crystal D. *Language Death*. Cambridge University. 2002. 198 p. URL: <https://surl.li/lfpycf> (дата звернення 10.04.2026).
5. Haugen, E. *The ecology of language*. Stanford University Press. 1972. P. 325-339. URL: <https://surl.li/qdmvnl> (дата звернення 09.04.2026).

УДК 811.112.2'373.7:378.016

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ЯК ДИДАКТИЧНИЙ РЕСУРС ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Резнік В.Г.

старший викладач кафедри романо-германської філології та перекладу

Білоцерківський національний аграрний університет

м. Біла Церква, Україна

Анотація. У тезах обґрунтовано роль та значення фразеологічного фонду німецької мови у процесі підготовки сучасного фахівця, здатного до ефективної міжкультурної

взаємодії. Розглянуто фразеологічні одиниці як культурні мікротексти, що акумулюють ментальність, традиції та ціннісні орієнтири німецького етносу. Визначено основні дидактичні функції ідіоматики: когнітивну, мотиваційну та комунікативну. Наведено приклади авторського комплексу вправ, спрямованих на семантизацію, порівняльний аналіз та продуктивне вживання фразеологізмів у мовленні студентів. Акцентовано увагу на необхідності використання автентичних матеріалів для подолання «культурного бар'єра» та формування цілісної мовної картини світу.

Ключові слова: міжкультурна компетентність, фразеологічні одиниці, німецька мова, дидактичний ресурс, методика навчання, вища освіта, ідіоматика, етнокультурний аспект.

У сучасних умовах глобалізації навчання іноземної мови неможливе без опанування культурного коду нації. Міжкультурна компетентність стає ключовим результатом вищої освіти, що передбачає здатність майбутнього фахівця до ефективної комунікації в полікультурному середовищі. Як зазначає С. Ю. Ніколаєва, сучасна методика має орієнтуватися на розвиток особистості, здатної до міжкультурного діалогу, де мова виступає інструментом пізнання іншого світу [3, с. 45]. Особливе місце у цьому процесі посідає німецька фразеологія, яка акумулює багатовіковий досвід етносу.

Роль фразеології у міжкультурній комунікації. Фразеологічні одиниці (ФО) — це не лише мовні знаки, а й культурні мікротексти. О. П. Селіванова підкреслює, що фразеологічний склад мови безпосередньо відображає етнічну ментальність та специфіку сприйняття світу певним етносом через призму когнітивних структур [4, с. 112]. Фразеологізм виступає як конденсат культурного досвіду, що зберігає архаїчні уявлення, соціальні норми та ціннісні установки народу.

У процесі навчання німецької мови студенти часто стикаються з проблемою буквального перекладу ідіом. В. М. Комісаров зауважує, що невідповідність між значенням компонентів фразеологізму та його загальним змістом створює значні труднощі для перекладу та розуміння автентичного мовлення [2, с. 89]. Незнання контексту виникнення виразу, наприклад, «*ins Fettnäpfchen treten*» (допустити безтактність, буквально — «наступити у горщик з жиром»), може призвести до хибної інтерпретації всієї комунікативної ситуації.

Вивчення німецьких сталих виразів дозволяє студентам зрозуміти специфічні риси німецького характеру. Наприклад, вирази «*Ordnung muss sein*» (порядок має бути) або «*Morgenstund hat Gold im Mund*» (хто рано встає, тому Бог дає) ілюструють високу цінність дисципліни та працьовитості. Важливо враховувати класифікацію та структурні особливості таких одиниць. За визначенням німецького дослідника Г. Бургера (H. Burger), фразеологізми характеризуються стійкістю, лексикалізацією та ідіоматичністю, що робить їх складним, але необхідним об'єктом вивчення для досягнення рівня володіння мовою носія [6, S. 12].

Методичний потенціал фразеології. Використання фразеології у викладанні виконує кілька функцій: когнітивну, мотиваційну та комунікативну. За методикою С. І. Гапонової, формування міжкультурної компетентності має базуватися на порівняльному аналізі рідної та іноземної культур, що дозволяє студентам виявляти універсальні та специфічні риси мовних картин світу [1, с. 16].

О. Б. Тарнопольський наголошує, що занурення у мовне середовище через автентичний матеріал дозволяє студентам подолати «культурний бар'єр» та швидше адаптуватися до реалій іншої країни [5, с. 102]. Проте ефективність цього процесу залежить від того, наскільки вдало викладач інтегрує фразеологізми у систему практичних вправ.

Практичний інструментарій та типи вправ. Для реалізації дидактичного потенціалу фразеології на заняттях з німецької мови пропонується комплекс вправ, спрямованих на перехід від пасивного впізнання до активного вживання:

1. Вправи на концептуальний аналіз та семантизацію. Студентам пропонується знайти етимологічні витoki виразів, пов'язаних із побутом німців. Наприклад, вираз «*einen Korb geben*» (відмовити комусь) бере початок із середньовічного звичаю сватання. Дослідження таких фактів активізує лінгвокраїнознавчий інтерес.

2. Порівняльно-типологічні вправи. Робота над пошуком фразеологічних еквівалентів. Студенти порівнюють німецьке «*Da liegt der Hund begraben*» з українським «*Ось де собака заритий*» (повний еквівалент) або німецьке «*zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen*» та українське «*вбити двох зайців одним пострілом*» (частковий еквівалент: різні образи при однаковому значенні). Це розвиває здатність перемикатися між мовними кодами, про що пише В. М. Комісаров [2, с. 115].

3. Ситуативні рольові ігри. Створення діалогів, де необхідно використати певну ідіому для вираження емоційного стану або оцінки події. Наприклад, ситуація «невдача на іспиті» з використанням ФО «*den Kopf hängen lassen*» (повісити носа) або «успішне завершення справи» — «*alles unter Dach und Fach bringen*».

4. Візуалізація та творче переосмислення. Малювання «буквального» значення фразеологізму (наприклад, «*jemandem einen Bären aufbinden*» — обманювати, буквально — «прив'язати комусь ведмедя») з наступним поясненням його метафоричного змісту. Це сприяє кращому запам'ятовуванню через залучення правої півкулі мозку.

5. Робота з автентичними медіатекстами. Пошук та аналіз фразеологізмів у заголовках німецьких видань («*Der Spiegel*», «*Die Zeit*»). Студенти мають пояснити, як використання ФО впливає на прагматику тексту та ставлення читача до проблеми.

Етапи формування компетенції. Процес засвоєння фразеології має відбуватися етапно:

- *Ознайомчий етап:* сприйняття ФО в контексті, виділення її як цілісної одиниці.
- *Репродуктивний етап:* відтворення виразів у типових вправах (підстановка, заміна).
- *Продуктивний етап:* вільне вживання фразеології у непередбаченому мовленні для досягнення конкретної комунікативної мети.

Такий підхід дозволяє перетворити фразеологію з «декоративного елемента» на дієвий інструмент порозуміння. Знання того, що німець скаже «*Ich drücke dir die Daumen*» замість простого «успіху», робить мовлення студента природним та «своїм» для носіїв мови.

Таким чином, фразеологічні одиниці є потужним інструментом формування міжкультурної компетентності студентів. Вони дозволяють вийти за межі «сухої» лексики, відкриваючи студентам доступ до глибинних смислів німецької культури, її історії та психології. Системне використання запропонованих вправ у процесі навчання у ВНЗ сприяє не лише збагаченню словникового запасу, а й вихованню толерантної особистості, здатної адекватно інтерпретувати культурні феномени іншого народу.

Список використаних джерел

1. Гапонова С.І. Сучасні напрями навчання іноземних мов і культур. Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія. 2012. Вип. 21. С. 14–22.
2. Комісаров В. М. Сучасне перекладознавство: навч. посібник. Київ: Либідь, 2015. 280 с.
3. Ніколаєва С.Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2013. 320 с.
4. Селіванова О.П. Світ свідомості в мові: монографія. Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.
5. Тарнопольський О. Б. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів іншомовної мовленнєвої діяльності. Дніпро: ДУАН, 2019. 248 с.
6. Burger H. Phraseologie: Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. 5. Aufl. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2015. 240 S.

УДК 81'243:378.147.091.33:005.336.2:63

**МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ У ЗВО АГРАРНОГО СПРЯМУВАННЯ**